

LOKALAVISEN I DAGENS GRØNLAND

Af Jørn Würtz

Grønland har i de senere år gennemgået en revolutionerende udvikling, og de grønlandske lokalaviser har i denne sammenhæng fundet sin plads blandt de betydningsfulde kræfter, som skal sikre et harmonisk møde mellem fortid og fremtid.

Den grønlandske bladverden, således som den kommer til udtryk lokalt i byerne i vort nordligste amt, har næppe givet mange herhjemme anledning til særligt dybtgående overvejelser; men har den det, og har man ikke vidst bedre, forekommer det ikke utænkeligt, at man har indtaget det synspunkt, at der i de små grønlandske bysamfund næppe findes eller er behov for nogen lokal presse.

Og dog er sandheden den, at der ved siden af landsorganet „Grønlands-Posten“ i de enkelte distrikter i høj grad eksisterer betydningsfulde lokalaviser; men hvis man forestiller sig disse distrikters bysamfund som en sammenhobning af små, rødmalede huse i et storslået solbeskinnet snelandskab, hvor alt ånder fred og ro, og tiden står stille, kan det jo nok være vanskeligt at få motiveringen for anvendelse af tryksvæerte til at passe ind i billedet.

Dette kan imidlertid lade sig gøre, hvis man lader naturskildringen stå uantastet, men betragter det øvrige som et udtryk for en grønlandsk by for omkring en snes år siden. Bysamfundet idag har i afpasset målestok samme udseende som herhjemme – og har i flere tilfælde et tilsvarende alsidigt udvalg af problemer at kæmpe med.

Denne radikale ændring af de grønlandske bysamfunds tidligere struktur har fundet sted i årene siden den anden verdenskrig, under hvilken Grønland, som det er almindelig kendt, fik det søgelys på sig, som dannede baggrunden for denne voldsomme udvikling på det sociale, kulturelle og industrielle område.

Det er indlysende, at et land ikke gennemløber en sådan periode, uden at pressen ser dagens lys, hvis der måtte være steder, hvor dette ikke allerede var sket på et tidligere tidspunkt. I de respektive bysamfund indrulleredes de lokale aviser som et uundværligt led i udviklingen for at sikre, at fortiden og fremtiden i videst muligt omfang knyttes sammen i harmoni med de meningsytringer, som befolkningen med særlig vægt kan lade komme til udtryk gennem pressen.

Idag findes der i Grønland omkring 30 lokalaviser. Et overvejende antal er dobbeltsprogede og udkommer hver fjortende dag eller én gang månedligt. Aviserne

består hyppigst af 8–12 duplikerede sider, kun i ganske enkelte tilfælde har der været tale om typografisk opsætning, og trykkes i oplag, som for de mindste blade er på et par hundrede eksemplarer og for de største omkring tusinde eksemplarer. Redaktionen består tit af fem-seks personer, som ligeligt repræsenterer den lokale befolkning og de udsendte, hvorved der sikres et team, som har de største muligheder for at lave en tilstrækkelig objektiv og nyhedsdækkende avis.

Medarbejderne ved bladene udfører arbejdet i deres fritid og får for deres arbejde højest et symbolsk beløb. Disse kendsgerninger er vel nok det stærkest tænkelige bevis for, at der må være et afgørende behov for den lokale avis – værdien af bladet som bindeled mellem by og udsteder og ønsket om et forum, hvor befolkningen kan diskutere tidens aktuelle spørgsmål, er vigtige faktorer i denne forbindelse.

Dette hindrer ikke, at man ikke kender til begrebet bladdød – noget som herhjemme især er blevet kendt de seneste år, men som i Grønland i vid udstrækning har gjort sin indflydelse gældende i al den tid, den lokale presse har eksisteret. I modsætning til, hvad der er tilfældet herhjemme, skyldes den grønlandske bladdød ikke udelukkende økonomiske årsager – det ligger i sagens natur, at lokalaviserne ikke idag kan blive et levebrød for nogen – men derimod en stadig mangel på folk, som er villig til at anvende en hel del af deres fritid på et i hvert fald i det lange løb krævende redaktionelt arbejde.

Interesse for og forståelse af vigtigheden af bladarbejdets kontinuerlige udførelse er tilstede hos de fleste i den del af befolkningen, som har forudsætninger for at udføre arbejdet; men de samme personer er samtidig ofte at betragte som den lokale version af Tordenskjolds soldater ved i forvejen at deltage i eller stå som repræsentanter for flere andre krævende grene af det stedlige kulturliv, og ét sted må grænsen trækkes for fritidens anvendelse til disse formål.

Bladdøden er altså nok hyppig i Grønland – men dér er kendsgerningen ikke så trist, som den ser ud til, for efter kortere eller længere pauser får man atter pustet liv i den gamle avis – eller en ny ser dagens lys.

Trods de vanskeligheder, som stadige redaktionsudskiftninger, distribueringsbesværligheder og meget andet naturligt afføder, har de grønlandske lokalaviser påtaget sig et ansvar – og forstået at leve op til dette ansvar. I tiåret fra 1950 og frem havde den grønlandske lokale presse sin særlige opgave, for alt det nye væltede ind i et omfang, som kun ville lade få ting stå tilbage urørt – og én af disse ting kunne uden pressens samtidige tilstedeværelse nemt være blevet noget af fundamental betydning at ændre: den manglende forståelse af nødvendigheden af den nye udvikling, hvor et sådant synspunkt endnu måtte gøre sig gældende.

De grønlandske lokalaviser har vist sin styrke og selvstændighed og står idag som en selvfølgelig institution i det grønlandske samfund, som revser, når dette er påkræ-

vet, men i lige så høj grad som formidler af positiv kritik, når de finder sider i den nye udvikling, som skønnes at blive et gode for befolkningen – også, hvis prisen for dette nye bliver afsked med en hyggelig, men realistisk set utidssvarende tradition.

Den tiårsperiode, vi er inde i nu i den grønlandske udvikling, venter mange bliver skelsættende på den måde, at man får færdiggjort det grundlag, som samfundet skal arbejde på fremover, at den længe ventede normalisering af dagliglivet på et plan, som opfylder tidens krav, indtræffer.

Også her vil de grønlandske lokalaviser have mange og store opgaver – og vide at røgte dem rigtigt.

